

TIME – 3 Hours

Marks- 100

N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q.1. Answer **any two** of the following.

- A. What is Urbanisation? How has archaeologists understood the concept of Urbanisation. 10
B. Discuss fully the features of hunting and gathering society. 10
C. Elaborate on the characteristic features of pastoral and agricultural society. 10

Q.2. Answer **any two** of the following.

- A. Explain the features of Harappan society with special reference to archaeological site of Dholavira. 10
B. Write an essay on the social structure under first urbanisation and changes in social set up seen from Neolithic to chalcolithic phase. 10
C. Write a brief note on the archaeological site of Inamgaon. 10

Q.3. Answer **any two** of the following.

- A. Assess the contribution of Dr. Irawati Karve with respect to her views on caste system. 10
B. Discuss the four varnas and discuss the duties assigned to them by Smriti literature. 10
C. Write a detailed note on Sanyasashrama. 10

Q.4. Answer **any two** of the following.

- A. Explain the concept of Samskaras and examine the concept of dvija. 10
B. 'Marriage is a sacrament'. Do you agree? 10
C. Discuss the economic rights of women. 10

Q.5. Write short notes on **any two** of the following. 20

- A. Forms of marriage
B. Duties of Grihastha
C. Purusharthas
D. Niyoga

वेळ: ३ तास

गुण: १००

N.B. 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य.

2)सर्व प्रश्नांना समान गूण आहेत.

Q.1. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. नागरीकरण म्हणजे काय? पुरातत्वशास्त्रज्ञांच्या मते त्याची वैशिष्ट्ये काय आहेत? 10
- B. शिकारी व अन्नधान्य गोळा करून उपजिवीका करणा-या समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10
- C. पशूपालक व शेतीप्रधान समाजरचनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. 10

Q.2. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. ढोलावीरा या पुरातत्विय स्थळाच्या संदर्भात हरप्पा संस्कृतीच्या समाजरचनेवर टीप लिहा. 10
- B. प्रथम नागरीकरणाच्या काळातील समाजरचना स्पष्ट करा. नवाश्मयुगातून ताम्रपाषाणयुगात समाज उन्नत होताना त्यात कोणते बदल होत गेले ते स्पष्ट करा. 10
- C. इनामगाव या पुरातत्विय स्थळावर टिप लिहा. 10

Q.3. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. जाती व्यवस्थेच्या उगमा संदर्भातील डॉ. इरावती कर्वे यांच्या मतांची चर्चा करा. 10
- B. चार वर्ण कोणते? स्मृती साहित्यानुसार त्यांची कर्तव्ये कोणती? 10
- C. सन्यासाश्रमावर टिप लिहा. 10

Q.4. खालिल पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- A. संस्कार म्हणजे काय? द्विज ही संकल्पना स्पष्ट करा. 10
- B. 'विवाह हा एक पवित्र संस्कार आहे'. चर्चा करा. 10
- C. स्त्रीयांच्या आर्थिक अधिकारांची चर्चा करा. 10

Q.5. खालिल पैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा. 20

- A. विवाहाचे प्रकार
- B. गृहस्थाची कर्तव्ये
- C. पुरुषार्थ
- D. नियोग
